

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 123/23
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
CZĘŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

wyrok Sądu Okręgowego w P. z dnia (...) r. sygn. akt (...)

1.2. Podmiot wnoszący apelację

prokurator

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny – pełnomocnik wnioskodawcy

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

w całości

# na niekorzyść		
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka	

	zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
1.	Apelacja pełnomocnika wnioskodawcy L. D., radcy prawnego J. W.:	# zasadny
2.		# częściowo zasadny
3.		# niezasadny
	Naruszenie art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa polskiego, poprzez jego błędne zastosowanie i uznanie, że równowartością utraconych przez wnioskodawcę korzyści w postaci utraconego wynagrodzenia za pracę w okresie internowania jest kwota 59.069,64 zł, podczas gdy Sąd I instancji uznał, że zasadnym jest przyjęcie współczynnika do waloryzacji obliczonego na dzień 13 grudnia 1981 r., bowiem gdyby wnioskodawca był w pracy od	# zasadny
		# częściowo zasadny
		# niezasadny
		# częściowo zasadny
		# niezasadny

początku 1982 r. jego wynagrodzenie zostałyby zaktualizowane - co prowadzi do wniosku, że równowartość utraconych za okres internowania, korzyści przy uwzględnieniu średniego przeciętnego wynagrodzenia wynosi 113.970.48 zł i tyle wnioskodawcy należało przyznać odszkodowania z tego tytułu.

Naruszenie art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa polskiego poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że odpowiednia w rozumieniu tego przepisu suma zadośćuczynienia za krzywdy doznane przez L. D. to kwota 175.000 zł, w sytuacji gdy negatywne następstwa internowania, pozostające z nim w bezpośrednim związku przyczynowo skutkowym uzasadniają przyznanie zadośćuczynienia w kwocie 200.000 zł, co prowadzi do wniosku, że Sąd I instancji dokonał nieodpowiedniej oceny przyjętych kryteriów ustalenia wysokości zadośćuczynienia w odniesieniu do ustalonej podstawy faktycznej rozstrzygnięcia oraz nie uwzględnił w dostatecznym stopniu spadku wartości pieniądza, co skutkowało ograniczeniem kompensacyjnej roli zadośćuczynienia przez przyjęcie jako odpowiedniej kwoty rażąco zaniżonej.

Naruszenie § 11 ust. 4 pkt 1, § 15 ust. 3 oraz § 16 oraz § 17 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych, poprzez ich

	niezastosowanie, co skutkowało zaniżeniem podlegających zwrotowi należnych wnioskodawcy kosztów postępowania.
Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny	
<i>Uwagi wstępne</i> Tytułem wstępu zauważyć należało, że wątpliwości ani stron, ani Sądu Apelacyjnego nie budziło leżące u podstaw zaskarżonego orzeczenia ustalenie, że wnioskodawcy L. D. – na podstawie w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz.U.2021.1693 t.j.) – zwanej dalej ustawą lutową – przysługiwało od Skarbu Państwa, odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę, wynikłe z wydania decyzji o jego internowaniu w związku z wprowadzeniem w dniu 13 grudnia 1981 r. w Polsce stanu wojennego. Poza zakresem zaskarżenia apelacją pełnomocnika wnioskodawcy znalazła się – nie budząca także wątpliwości Sądu odwoławczego uwzględnianych ex officio – kwestia prawidłowości ustaleń co do okresu owego internowania (od dnia 13 grudnia 1981 r. do dnia (...) r.) oraz warunków w jakich wnioskodawca wówczas przebywał, jego przeżyć i doświadczeń oraz skutków internowania, jak również co do tego, że z powodu internowania wnioskodawca utracił zarobki z tytułu pracy.	

Wątpliwości apelującego, a także Sądu odwoławczego, nie budziło również to, że w następstwie tego internowania wnioskodawca doznał krzywdy i poniósł szkodę majątkową. Apelujący pełnomocnik wnioskodawcy nie podzielił jednakże rozstrzygnięcia dotyczącego zarówno owej krzywdy, jak i szkody majątkowej w zakresie ustalenia ich wielkości, a co za tym idzie – w zakresie wysokości przyznanego wnioskodawcy odszkodowania i zadośćuczynienia, uznając przy tym, że były one zbyt niskie.

Ad. 1

Zasadny okazał się zarzut wadliwego ustalenia przez Sąd I instancji wysokości przysługującego wnioskodawcy odszkodowania.

W tym wypadku bezspornym w sprawie było, że wnioskodawca w czasie internowania nie uzyskiwał zarobków z tytułu pracy, jak i to, że zarobki te na dzień 13 grudnia 1981 r. wynosiły 12 800 starych zł, co stanowiło 166, 47 % ówczesnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Podobnie – wątpliwości stron i Sądu odwoławczego nie budził też przyjęty przez Sąd I instancji mechanizm wyliczenia szkody, odwołujący się do metody waloryzacji odszkodowania poprzez odniesienie stosunku wynagrodzenia wnioskodawcy względem wynagrodzenia średniego z chwili internowania – do przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w czasie orzekania.

Z niezrozumiałych jednakże względów Sąd I instancji przyjął, że wynagrodzenie, jakie osiągnąłby wnioskodawca, gdyby nie został internowany, wynosiłoby 166,

47 % ówczesnego średniego wynagrodzenia wyłącznie w (...) r., zaś w kolejnych miesiącach roku 1982, jedynie 110, 15 %. Jakkolwiek prawdą było, że w owych kolejnych miesiącach roku (...) przeciętne wynagrodzenie wzrosło względem tego z grudnia 1981 r., to jednak nie sposób przyjąć – co trafnie wytknął apelujący – jakoby rzeczywiste wynagrodzenie wnioskodawcy pozostało wówczas niezmiennie. Tym samym zasadną i słuszną metodą waloryzacji przysługującego wnioskodawcy wynagrodzenia (a co za tym idzie – odszkodowania) było przyjęcie dla całego okresu internowania, takiego stosunku wynagrodzenia wnioskodawcy do wynagrodzenia średniego, jaki wyliczony został na dzień jego internowania, tj. wspomnianych 166, 47 %, bez dalszego korygowania wskazanej proporcji.

Zauważyć następie należało, że Sąd I instancji, dokonując waloryzacji utraconych przez wnioskodawcę zarobków poprzez odniesienie ich do aktualnego średniego wynagrodzenia, przyjął jego wskaźnik obowiązujący w IV kwartale 2022 r. (tj. 6 965, 94 zł). Natomiast apelujący pełnomocnik, formułując żądanie wnioskodawcy, wskaźnik ten przyjął dla miesiąca sierpnia 2022 r. (tj. 6 583, 03 zł). W tej sytuacji, Sąd Apelacyjny związany był zakresem wniosku, albowiem uwzględnienie wyższego wskaźnika, przyjętego przez Sąd I instancji, oznaczałoby wykroczenie ponad żądanie strony – co zgodnie z przepisami art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 558 k.p.k., było niedopuszczalne.

Podzielić zatem należało stanowisko apelacji, że zarobki utracone

przez wnioskodawcę w czasie jego internowania, wynosiły – po waloryzacji – 10 958, 77 zł miesięcznie – bowiem tyle wynosi 166, 47 % z 6 583, 03 zł – co dawało 365, 29 zł dziennie. Kwota ta przemnożona przez 312 dni internowania dawała wartość 113 970, 48 zł. Taką też kwotę przyjąć należało, jako wartość poniesionej przez wnioskodawcę szkody, podlegającej rekompensacie w drodze odszkodowania przysługującego mu od Skarbu Państwa.

Ad. 2

Sąd Apelacyjny nie podzielił natomiast stanowiska apelującego, jakoby przyznana wnioskodawcy kwota zadośćuczynienia nie była odpowiednia w stosunku do doznanej przezeń w związku z internowaniem krzywdy.

W pierwszej kolejności zauważyć należało, że ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji we wskazanym zakresie, były w pełni prawidłowe i oparte zostały na podstawach dowodowych zgodnych z zasadami procedury. Apelujący zaś – co należało podkreślić – nie zmierzał do wykazania naruszenia procedury, ani też – jak sam podkreślał w treści apelacji – nie kwestionował poczynionych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych. Nie sposób zaś podzielić oceny apelującego, stanowiącej de facto jedyny argument mający przemawiać za wadliwością rozstrzygnięcia Sądu I instancji – jakoby Sąd ten, miarkując rozmiar zadośćuczynienia, nie docenił ustalonych przez siebie i niekwestionowanych przez apelującego, okoliczności.

W rozważaniach Sądu I instancji wprost wskazano zatem, że w przypadku wnioskodawcy na rozmiar doznanej przez niego krzywdy składały się takie okoliczności, jak: doświadczenie w czasie internowania dolegliwości fizycznych i psychicznych, w tym związanych z umieszczeniem go w celi z przestępcami pospolitymi, czy szykanami za trony funkcjonariuszy służby bezpieczeństwa, jak też ciężkimi warunkami bytowymi, w tym higienicznymi w celi, co wpływało negatywnie na kondycję psychiczną wnioskodawcy i skutkowało traumą na przyszłość. Sąd I instancji uwzględnił też – zgodnie z intencją apelującego pełnomocnika wnioskodawcy – okoliczność w postaci istotnego naruszenia szeroko rozumianego dobrostanu psychicznego wnioskodawcy, spowodowanego trwającą od dnia 13 grudnia 1981 r. do dnia 20 października 1982 r. izolacją w ramach internowania, związaną także z dolegliwą rozłąką z rodziną, jak również konieczność ukrywania się przez wnioskodawcę po zwolnieniu go z internowania.

Lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku wskazywała następnie, że to właśnie przywołane powyżej, szczególne okoliczności związane z internowaniem wnioskodawcy, uzasadniały zasądzenie na jego rzecz zadośćuczynienia w kwocie 175 000 zł.

Wynikało stąd, że Sąd I instancji, oceniając rozmiar krzywdy doznanej przez wnioskodawcę, miał na uwadze okoliczności faktyczne, które – po pierwsze – ustalone zostały na podstawie prawidłowo ocenionych dowodów, w tym zeznań samego wnioskodawcy, po

wtóre zaś – były zasadniczo tymi samymi okolicznościami, na które powoływał się pełnomocnik w swojej apelacji. Wskazywało to, że jedynym uzasadnieniem stanowiska apelacji była subiektywna ocena owej specyficznej sytuacji wnioskodawcy i związanej z nią ponadprzeciętności jego krzywdy. Subiektywne stanowisko wnioskodawcy nie mogło jednakże skutecznie konkurować z racjonalnym i należycie uzasadnionym stanowiskiem Sądu I instancji.

Podkreślenia wymagało bowiem, że ustalenie wysokości zadośćuczynienia nie może być zabiegiem dowolnym. Sąd I instancji był zatem obowiązany – co też w sposób prawidłowy uczynił – odwołać się do zobiektywizowanych kryteriów oceny krzywdy wnioskodawcy, nie zaś poprzestać wyłącznie na jego subiektywnym ze swej istoty stanowisku. Trafnie zatem Sąd I instancji, ustalając wartość zadośćuczynienia i stwierdzając przy tym jednoznacznie ponadprzeciętny rozmiar krzywdy doznanej przez wnioskodawcę, uznał, że żądana przez niego tytułem zadośćuczynienia kwota 200 000 zł byłaby niewspółmierna – zbyt wysoka w porównaniu z ową krzywdą. Nie stanowiłaby ona zatem adekwatnego wyrównania krzywdy, ale powodowała bezpodstawne wzbogacenie wnioskodawcy. Nadto – co dodać należało na marginesie – żądana kwota rażąco różniłaby się od wysokości zadośćuczynień zasądzanych w sprawach o podobnych stanach faktycznych.

Podkreślenia wymagało nadto, że istotą zadośćuczynienia jest dążenie do wyrównania obiektywnie ustalonej wielkości szkody

niemajątkowej, nie zaś przyznanie wnioskodawcy kwoty, którą on sam, w oparciu o własne subiektywne kryteria, uznał za stosowną.

Treść zaskarżonego orzeczenia oraz zawartych w jego uzasadnieniu motywów Sądu I instancji nakazywały przyjąć, iż wspomniany powyżej wymóg obiektywnego ustalania rozmiaru krzywdy i zadośćuczynienia zostały przez ten Sąd należycie zważone. W rezultacie – wbrew subiektywnej ocenie wnioskodawcy – przyznana mu kwota zadośćuczynienia w wysokości 175 000 zł była wystarczająca do tego, by skompensować – w pojęciu obiektywnym – dolegliwości doświadczone przez wnioskodawcę w związku z jego internowaniem w okresie stanu wojennego.

W tej sytuacji, zadośćuczynienie w przyznanej przez Sąd I instancji kwocie uznane być musiało za respektujące zasady szacowania odszkodowań przysługujących od Skarbu Państwa, a zatem odpowiednie w rozumieniu art. 445 § 1 k.c.

Ad. 3

Rację miał apelujący pełnomocnik wnioskodawcy w tym zakresie, w jakim zarzucił Sądowi I instancji pominięcie – przy ustalaniu kwoty należnej wnioskodawcy z tytułu zwrot kosztów pomocy prawnej – dyspozycji przepisu § 15 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.2018.265 t.j.), zgodnie z którym opłatę w sprawach wymagających przeprowadzenia rozprawy ustala się w wysokości przewyższającej stawkę minimalną, jeżeli jest

<p>to uzasadnione wyszczególnionymi w tym przepisie okolicznościami sprawy.</p> <p>Apelujący zdawał się jednak nie pamiętać o dalszej treści powołanego przepisu, który wprost stanowi, że ustalana opłata nie może przekroczyć sześciokrotności stawki minimalnej. Jakkolwiek zatem apelujący udokumentował wysokość wydatków poniesionych przez wnioskodawcę z tytułu ustanowienia pełnomocnika w postępowaniu przed Sądem I instancji – wydatki te mogły być stronie zwrócone jedynie do wysokości wspomnianej sześciokrotności stawki minimalnej, tj. kwoty 1440 zł.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>O zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie kwoty zadośćuczynienia do 200 000 zł, - podwyższenie kwoty odszkodowania do 113 970, 48 zł, - podwyższenie kosztów zastępstwa procesowego do kwoty 6 642 zł 	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Jak wskazano powyżej, apelujący pełnomocnik wnioskodawcy nie wykazał skutecznie nieadekwatność zasądzonej w zaskarżonym wyroku kwoty zadośćuczynienia względem rozmiaru doznanej przez wnioskodawcę krzywdy. Tym samym brak było podstaw do modyfikacji zaskarżonego orzeczenia w zakresie przyjętej przez Sąd I instancji wysokości</p>		

zadośćuczynienia, przyznanego wnioskodawcy w kwocie 175 000 zł.

Apelujący pełnomocnik wnioskodawcy zasadnie zarzucił natomiast Sądowi I instancji przyjęcie częściowo nieprawidłowego mechanizmu ustalenia kwoty należnego wnioskodawcy **odszkodowania**. Stąd żądanie podwyższenia zasądzonej z tego tytułu na rzecz wnioskodawcy kwoty do 113 970, 48 zł, było zasadne.

Częściowo zasadnie okazało się też stanowisko apelującego pełnomocnika w zakresie zasadności przyznania wnioskodawcy, tytułem zwrotu **kosztów pomocy prawnej** uzyskanej przed Sądem I instancji, kwoty przewyższającej stawkę minimalną opłaty, tj., wyższej niż 240 zł. Niezasadne było natomiast żądanie zasądzenia tej kwoty w wysokości przekraczającej sześciokrotność stawki minimalnej.

OKOLICZNOŚCI UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	PODLEGAJĄCE
ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
Pkt 2 wyroku	Przedmiot utrzymania w mocy
Zaskarżony wyrok w zakresie wykraczającym poza zmiany kwot zasądzonych na rzecz wnioskodawcy tytułem odszkodowania i zwrotu kosztów pomocy prawnej uzyskanej przez wnioskodawcę przed Sądem I instancji (opisane poniżej w pkt 5.2. niniejszego uzasadnienia), w tym zawarte w pkt 1 zaskarżonego wyroku rozstrzygnięcie o zasądzeniu na rzecz wnioskodawcy kwoty 175 000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz częściowo zawarte	

w pkt 3 zaskarżonego wyroku, rozstrzygnięcie o nieuwzględnieniu wniosku w pozostałym zakresie.	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
Jak wskazano powyżej, apelujący pełnomocnik wnioskodawcy nie wykazał, jakoby wnioskodawcy z tytułu zadośćuczynienia przysługiwała kwota 200 000 zł. Stąd, żądanie wniosku w zakresie przekraczającym zasądzoną z tego tytułu kwotę 175 000, słusznie nie zostało przez Sąd I instancji uwzględnione.	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
Pkt 1 wyroku	Przedmiot i zakres zmiany
Zawarte w pkt 2 zaskarżonego wyroku rozstrzygnięcie o zasądzeniu od Skarbu Państwa na rzecz L. D. odszkodowania – poprzez podwyższenie kwoty odszkodowania do 113 970, 48 zł. Zawarte w pkt 4 zaskarżonego wyroku rozstrzygnięcie o zasądzeniu od Skarbu Państwa na rzecz L. D. kwoty 240 zł tytułem zwrotu kosztów pomocy prawnej – poprzez podwyższenie tej kwoty do 1440 zł.	
Zwięźle o powodach zmiany	
Jak była o tym mowa powyżej, apelujący pełnomocnik wnioskodawcy skutecznie wykazał częściową wadliwość przyjętego przez Sąd I instancji mechanizmu i przesłanek ustalenia kwoty przysługującego wnioskodawcy odszkodowania. Koniecznym okazała się zatem modyfikacja przyjętej w zaskarżonym wyroku wysokości odszkodowania, poprzez jej podwyższenie do kwoty 113 970, 48 zł. Apelujący pełnomocnik wnioskodawcy zasadnie zarzucił też wadliwe przyznanie wnioskodawcy zwrotu kosztów pomocy prawnej w stawce włącznie minimalnej, jako że obejmować one powinny sześciokrotność tej stawki, tj. kwotę 1440 zł.	

Koszty Procesu

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
<i>Pkt 3 wyroku</i>	<p>Orzekając o kosztach postępowania odwoławczego, Sąd Apelacyjny uwzględniając przepis art. 554 § 4 k.p.k., kosztami procesu za postępowanie odwoławcze obciążył Skarb Państwa, w tym – na podstawie § 11 ust. 6 i § 15 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.2018.265 t.j.), zasądził od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy L. D. kwotę 1 230 zł tytułem zwrotu poniesionych kosztów związanych z ustanowieniem pełnomocnika w postępowaniu odwoławczym.</p> <p>W tym wypadku zasądzona kwota została przez pełnomocnika należycie wykazana fakturą przedłożoną w toku rozprawy apelacyjnej, jak również nie przekraczała sześciokrotności stawki minimalnej.</p>

PODPIS

P. G. P. G. P. M.